

DECIZIA Nr.1.559
din 18 noiembrie 2009

**asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură
constituțională dintre Parlamentul României și Președintele României,
formulată de Președintele Senatului**

Publicată în Monitorul Oficial nr.823 din 30.11.2009

Prin Adresa cu nr.I 811 din 19 octombrie 2009, Președintele Senatului a sesizat Curtea Constituțională "cu privire la intervenția unui conflict de natură constituțională între Parlamentul României și Președintele României, motivat de încălcarea dreptului constituțional al Parlamentului de a aproba numirea unor membri ai Guvernului, drept ce îi revine în exercitarea atribuției reglementată de art.85 alin.(1) coroborat cu art.85 alin.(3) din Constituție."

Sesizarea a fost formulată în temeiul art.146 lit.e) din Constituție, precum și al art.10, art.11 alin.(1) pct.A lit.e) și art.34 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.J 5.772 din 19 octombrie 2009 și formează obiectul Dosarului nr.7756 E/2009.

În motivarea sesizării se susțin, în esență, următoarele:

Prin Decretul nr.1360 din 1 octombrie 2009, Președintele României a luat act de demisia unor miniștri și a constatat încetarea funcției acestora de membri ai Guvernului. La aceeași dată, având în vedere vacanța funcțiilor de ministru astfel intervenită, Președintele României a emis decrete pentru desemnarea unor membri ai Guvernului ca miniștri interimari.

Desemnarea de către Președintele României, la propunerea primului – ministru, a unor membri ai Partidului Democrat Liberal pentru preluarea portofoliilor de ministru deținute anterior de membri ai Partidului Social Democrat a condus practic la schimbarea structurii/compoziției politice a Guvernului, astfel cum a fost aceasta validată de Parlament în data de 22 decembrie 2008. Or, față de dispozițiile art.85 alin.(3) din Constituție, potrivit cărora, dacă prin propunerea de remaniere se schimbă structura sau compoziția politică a Guvernului, Președintele României poate numi unii membri ai Guvernului numai pe baza aprobării Parlamentului, acordată la propunerea primului – ministru, s-a creat un conflict juridic de natură constituțională între Parlament și Președinte, prin eludarea de către Președintele României a normelor constituționale și organice referitoare la desemnarea unor membri ai Guvernului, norme care stabilesc atribuția Parlamentului de a aproba propunerea primului-ministru, anterior exercitării de către Președintele României a atribuției de numire a unor membri ai Guvernului.

Se arată, totodată, că art.85 alin.(3) din Constituție nu distinge după cum este vorba de numirea unor miniștri interimari sau titulari, iar unei formulări generale a textului legal trebuie să îi corespundă o aplicare a sa tot generală, fără a introduce distincții pe care legea nu le conține. A interpreta această normă în sensul că ar statua exclusiv o regulă referitoare la numirea miniștrilor titulari, nu și a miniștrilor interimari, ar însemna adăugarea la textul constituțional și, mai mult, ar însemna crearea unui regim discriminatoriu între candidații la funcția de ministru, în sensul că numai unii dintre aceștia ar trebui supuși verificărilor și apoi aprobării Parlamentului.

Se consideră că nu sunt incidente în cauză dispozițiile art.85 alin.(2) din Constituție, deoarece situația reglementată de acestea are în vedere doar remanierea care nu are ca urmare schimbarea structurii sau a compoziției politice, ci doar situația schimbării membrilor Guvernului post pe post. Schimbarea structurii sau a compoziției politice intervine în toate cazurile în care se produc înlocuiri între miniștri având apartenență politică diferită, în care se mărește sau se micșorează numărul membrilor Guvernului, dar și în situația în care fie mai este cooptat la guvernare unul sau mai multe partide, fie este scos de la guvernare un partid sau mai multe. Se invocă și considerentele Deciziilor Curții Constituționale nr.356 din 5 aprilie 2007 și nr.98 din 7 februarie 2008.

Se solicită Curții Constituționale să procedeze la soluționarea conflictului juridic de natură constituțională, să oblige autoritatea publică ce a încălcat normele constituționale (Președintele României) "la remedierea situației create de încălcarea art.85 alin.(3) din Constituție, prin anularea de către aceasta a actelor nelegal emise", și să oblige primul –

ministru al României ca, în aplicarea dispozițiilor art.85 alin.(3) din Constituție, să solicite Parlamentului României “aprobarea numirii unor membri ai Guvernului.”

În conformitate cu dispozițiile art.35 alin.(1) din Legea nr.47/1992, cererea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Președintelui României, pentru a prezenta punctele lor de vedere asupra conținutului conflictului juridic de natură constituțională și a eventualelor căi de soluționare a acestuia.

Senatul a comunicat punctul său de vedere prin Adresa nr.1 870 din 26 octombrie 2009. Înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.14.439 din 26 octombrie 2009. Pentru aceleași motive arătate în cuprinsul cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională, se consideră că s-a născut un astfel de conflict între Parlamentul României și Președinte, “prin eludarea de către Președintele României a normelor constituționale și organice referitoare la desemnarea unui membru al Guvernului, norme care consacră atribuția Parlamentului de a aproba propunerea primului-ministru, anterior exercitării de către Președintele României a atribuției de numire a unui membru al Guvernului.”

Camera Deputaților a comunicat punctul său de vedere prin Adresa nr.1/2.519 din 26 octombrie 2009, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.14.444 din 26 octombrie 2009, în sensul că în cauză “nu există, de fapt, nici un conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României și Președintele României.” Se arată că dispozițiile art.85 alin.(3) din Constituție, referitoare la remanierea guvernamentală, nu au aplicabilitate la situația de fapt invocată ca motiv al unui conflict juridic de natură constituțională. Se arată în acest sens că termenul de remaniere guvernamentală folosit de art.85 alin.(2) și (3) din Constituție “se raportează la continuarea mandatului Guvernului și nu are nimic comun cu o perioadă tranzitorie din activitatea acestuia. Conceptual și practic, remanierea guvernamentală este incompatibilă cu numirea unor miniștri interimari și cu atât mai puțin nu se poate reduce la instituirea unui interimat ministerial, care prin definiție este o formulă de provizorat pentru o perioadă limitată de timp. [...] ar fi fost incidente prevederile art.85 alin.(3) din Constituție, invocate de semnatarul cererii, numai în situația ipotetică în care primul-ministru ar fi propus în locul miniștrilor menționați în cererea transmisă Curții Constituționale, în funcțiile vacante, alte persoane din rândurile Partidului Democrat – Liberal sau a unor independenți.” Se mai arată că deciziile Curții Constituționale, invocate în cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională, “privesc situații cu totul diferite față de cele invocate în cerere și au alte calificări juridice.”

Președintele României a comunicat, cu Adresa nr.3.284 din 26 octombrie 2009, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.14.425 din 26 octombrie 2009, punctul său de vedere în sensul că “nu există un conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României și Președintele României, deoarece nu suntem nici în prezența unei atribuții pe care Președintele României ar fi trebuit să o exercite și nu a exercitat-o, și nici în situația arogării unor competențe care aparțin altor autorități publice.” Se arată că “nu există nici o dispoziție constituțională sau legală din care să rezulte că art.85 se aplică și în cazul miniștrilor interimari, aceștia fiind clar delimitați de miniștrii titulari în Constituție, fiindu-le consacrate articole diferite.” În plus, “interpretarea potrivit căreia este necesară aprobarea Parlamentului atunci când se schimbă structura sau compoziția politică a Guvernului prin desemnarea unor miniștri interimari este excesivă și pune în discuție însăși esența instituției interimatului de a asigura continuitatea Guvernului până la numirea miniștrilor interimari.” Se apreciază că în motivarea cererii adresate Curții “se face o gravă confuzie între numirea unui membru al Guvernului în calitate de ministru titular și situația interimatului, ca măsură provizorie, intervenită fortuit, ca urmare a demisiilor intempestive.” Jurisprudența Curții Constituționale invocată în motivarea cererii are în vedere candidații la funcția de ministru, iar nu miniștrii interimari, aplicarea dispozițiilor art.85 din Constituție, în interpretarea dată de Curtea Constituțională, fiind obligatorie numai atunci când se numește un nou membru al Guvernului. Se solicită Curții Constituționale să constate că în cauză nu există un conflict juridic de natură constituțională și să constate inadmisibilitatea capetelor subsecvente de cerere, referitoare la anularea decretelor și la obligarea primului-ministru să solicite Parlamentului României aprobarea numirii unor membri ai Guvernului.

Dezbaterile asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională au avut loc la data de 29 octombrie 2009 și s-au desfășurat potrivit prevederilor art.35 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu citarea părților și ascultarea concluziilor reprezentanților acestora, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, în temeiul art.58 din Legea nr.47/1992, a amânat deliberarea la data de 11 noiembrie 2009 și apoi la data de 18 noiembrie 2009.

CURTEA,

examinând cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională, formulată de președintele Senatului, punctele de vedere ale Senatului, Camerei Deputaților și Președintelui României, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile reprezentanților autorităților publice aflate în conflict, dispozițiile Constituției și ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reține următoarele:

Curtea a fost legal sesizată și este competentă potrivit dispozițiilor art.146 lit.e) din Constituție, precum și ale art.1, 10, 34 și 35 din Legea nr.47/1992, să se pronunțe asupra conflictului juridic de natură constituțională dintre autoritățile publice.

Art.34 alin.(2) din Legea nr.47/1992 prevede că *“(2) cererea de soluționare a conflictului va menționa autoritățile publice aflate în conflict, textele legale asupra cărora poartă conflictul, prezentarea poziției părților și opinia autorului cererii.”* În prezenta cauză, potrivit cererii formulate, autoritățile publice aflate în conflict sunt Parlamentul României și Președintele României, textele constituționale asupra cărora poartă conflictul sunt cele ale art.85 alin.(1) și (3) din Constituție, iar *opinia autorului* cererii este aceea că desemnarea de către Președintele României a unor miniștri interimari, prin decretul menționat în sesizare, s-a făcut cu încălcarea competenței Parlamentului de a aproba numirea miniștrilor în cauză. În finalul cererii se face și precizarea că, *“chiar dacă s-ar aprecia că prin emiterea Decretului nr. [...] Președintele României nu și-a arogat competențe ce nu îi aparțineau, ci doar a exercitat o competență cu încălcarea procedurii prealabile impuse de o normă constituțională (numirea unor miniștri în absența aprobării prealabile dată de către Parlamentul României), trebuie reținut că [...] în sfera conflictelor juridice de natură constituțională este inclus orice conflict juridic de acest fel intervenit între autoritățile publice, iar nu numai conflictele de competență născute între acestea.”*

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că un conflict juridic de natură constituțională dintre autorități publice presupune *“acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe, care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor”*. (Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005). Curtea a mai statuat că textul art.146 lit.e) din Constituție *“stabilește competența Curții de a soluționa în fond orice conflict juridic de natură constituțională ivit între autoritățile publice, iar nu numai conflictele de competență născute între acestea”* (Decizia nr.270 din 10 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.290 din 15 aprilie 2008).

Raportând datele speței la considerentele de principiu reținute din jurisprudența sa, Curtea Constituțională urmează să decidă dacă aspectele sesizate în cererea președintelui Senatului întrunesc elementele constitutive ale unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României și Președintele României. Astfel, pentru a stabili dacă, prin emiterea decretelor de desemnare a unor miniștri ai Guvernului ca miniștri interimari pe funcțiile de ministru vacante ca urmare a demisiei și ieșirii de la guvernare a miniștrilor aparținând Partidului Social Democrat, Președintele României a încălcat competența Parlamentului la care face referire art.85 alin.(3) din Legea fundamentală, Curtea urmează să analizeze ipoteza aplicării textului constituțional invocat.

Curtea constată mai întâi că art.85 din Constituție, având ca denumire marginală *“Numirea Guvernului”*, reglementează procedura de desemnare a candidatului pentru funcția de prim-ministru și numirea Guvernului, fiind prevăzute trei cazuri în care Președintele României numește Guvernul [alin.(1)] sau numai pe unii membri ai Guvernului [alin.(2) și (3)].

Conform art.85 alin.(2) și (3) din Constituție, *“(2) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a postului, Președintele revocă și numește, la propunerea primului-ministru, pe unii membri ai Guvernului.*

(3) Dacă prin propunerea de remaniere se schimbă structura sau compoziția politică a Guvernului, Președintele României va putea exercita atribuția prevăzută la alineatul (2) numai pe baza aprobării Parlamentului, acordată la propunerea primului-ministru.”

Din interpretarea sistematică a dispozițiilor art.85 alin.(2) și (3) din Constituție, a celor ale art.106 potrivit cărora *“Funcția de membru al Guvernului încetează în urma demisiei, a revocării, a pierderii drepturilor electorale, a stării de incompatibilitate, a decesului, precum și în alte cazuri prevăzute de lege”*, ale art.107 alin.(3) și (4) care stabilesc durata maximă a interimatului, precum și ale art.10 din Legea nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea

Guvernului României și a ministerelor, potrivit cărora *“Numirea în funcția de membru al Guvernului, în caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a postului, se face de Președintele României, la propunerea primului-ministru”*, rezultă că, în cazul încetării funcției de membru al Guvernului, primul-ministru are obligația de a propune și Președintele României are obligația de a numi, prin decret, într-un termen de cel mult 45 de zile, un nou ministru titular.

Alin.(3) al art.85 din Constituție, invocat ca temei al cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională, impune ca numirea ministrului să se realizeze pe baza aprobării Parlamentului, acordată la propunerea primului-ministru, în situația în care prin propunerea de “remaniere” se schimbă “structura” sau “compoziția politică” a Guvernului.

Remanierea guvernamentală reprezintă înlocuirea unor membri ai Guvernului cu alte persoane care nu se regăsesc pe lista inițială aprobată de Parlament, prin acordarea votului de încredere.

Reglementând structura Guvernului, în art.102, Constituția prevede că *“(3) Guvernul este alcătuit din prim – ministru, miniștri și alți membri stabiliți prin lege organică.”* Textul constituțional nu face nici o referire la numărul de ministere sau la nominalizarea acestora. Prin urmare, în lipsa unor norme exprese prevăzute prin lege organică, structura Guvernului este cea aprobată prin hotărârea Parlamentului de acordare a încrederii Guvernului sau cea aprobată prin hotărârea Parlamentului privind schimbarea structurii Guvernului, la cererea Primului – ministru. În acest sens sunt dispozițiile art.36 și art.37 din Legea nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor. Potrivit art.36 din actul normativ menționat, *“Ministerele și miniștrii se aprobă de către Parlament, prin acordarea votului de încredere asupra Programului de Guvernare și întregii liste a Guvernului, la investitură”*, iar, potrivit art.37 alin.(1), “Primul – ministru poate cere Parlamentului modificarea structurii Guvernului prin înființarea, desființarea sau, după caz, divizarea ori comasarea unor ministere. În astfel de situații prevederile art.36 se aplică în mod corespunzător.”

Compoziția politică privește partidele care intră în alcătuirea Guvernului, schimbarea compoziției politice intervenind în situația în care prin remanierea guvernamentală este cooptat sau, după caz, scos de la guvernare un partid politic sau mai multe.

Prin Decizia nr.356 din 5 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.322 din 14 mai 2007, invocată în motivarea cererii, Curtea a reținut următoarele: **“În situația investirii Guvernului și aprobării Programului de guvernare, Parlamentul îi verifică, prin comisiile permanente, pe candidații pentru funcția de ministru și apoi dezbate și aprobă prin hotărâre, în ședința comună a Camerelor Parlamentului, cu votul majorității deputaților și senatorilor, Programul de guvernare și lista completă a Guvernului. Hotărârea Parlamentului, semnată de președinții Camerelor, se înaintează de către aceștia de îndată Președintelui României, spre a proceda la numirea Guvernului; acestea sunt prevederile art.76 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului. Numirea Guvernului de către Președintele României nu se face la sesizarea primului - ministru, ci la sesizarea Președinților celor două Camere ale Parlamentului și în baza hotărârii Parlamentului de aprobare a Programului de guvernare și a listei complete a membrilor Guvernului. Obligația constituțională a Președintelui României se fundamentează pe hotărârea Parlamentului și, în executarea acesteia, Președintele emite decretul de numire în funcție a membrilor Guvernului, urmată de depunerea jurământului de credință cerut de lege. Candidații la funcția de ministru înscriși pe lista Guvernului, propusă de candidatul pentru funcția de prim-ministru, sunt audiați de comisiile permanente ale Camerelor Parlamentului, competente potrivit obiectului de activitate al funcției candidatului de ministru și, pe baza constatărilor făcute, acestea emit avize favorabile sau avize de respingere [...]. Aceasta este procedura prevăzută de art.72 alin.2 și 3 și art.76 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului. Și în situația remanierii guvernamentale, prevăzută de art.85 alin.(3) din Constituție, se aplică întocmai procedura prevăzută de art.72 alin.2 și 3 și art.76 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului. [...]. Hotărârile Parlamentului au la bază constatările făcute de comisiile permanente parlamentare privind corespunderea pe funcție a candidaților propuși și, în temeiul acestor garanții, urmează investirea în funcție de către Președintele României, depunerea jurământului și intrarea în exercițiul funcțiunii. Acesta este cadrul juridic obligatoriu pentru situațiile prevăzute de art.85 alin.(1) și (3) și art.103 din Constituție, dispoziții dezvoltate în prevederile Regulamentului ședințelor comune ale Camerelor Parlamentului.”**

Prin Decizia nr.98 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.140 din 22 februarie 2008, Curtea a statuat că, în cazurile prevăzute la alin.(1) și (3) ale

art.85, “**numirea** de către Președintele României a **miniștrilor** este un act de executare a hotărârii Parlamentului și de investire, pe această bază, a miniștrilor, de către șeful statului. Hotărârea organului reprezentativ suprem al poporului român [art.61 alin.(1) din Constituția României] este un act obligatoriu, pe care Președintele nu l-ar putea refuza decât prin săvârșirea unor fapte grave de încălcare a Constituției.”

Acesta este cadrul legal și jurisprudențial la care se raportează cererea adresată Curții Constituționale, adică cel corespunzător **numirii unor membri ai Guvernului, în cazul remanierii guvernamentale care are ca efect schimbarea structurii sau a compoziției politice a Guvernului.**

Se constată însă că **situația juridică supusă examinării Curții** prin cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională formulată de Președintele Senatului **este diferită de aceea expusă anterior**, ceea ce determină incidența dispozițiilor constituționale corespunzătoare acestei situații.

Curtea reține că, urmare deciziei Partidului Social Democrat de a ieși de la guvernare și a depunerii demisiilor de către miniștrii având această apartenență politică, Președintele României, la propunerea primului – ministru, în temeiul art.85 alin.(2), art.100 alin.(1) și art.106 din Constituția României, precum și al art.5 și art.8 alin.(1) din Legea nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, a luat act de demisia următorilor miniștri și a constatat încetarea funcției acestora de membri ai Guvernului:

- domnul Cristian Diaconescu, ministrul afacerilor externe;
- doamna Ecaterina Andronescu, ministrul educației, cercetării și inovării;
- domnul Marian Sârbu, ministrul muncii, familiei și protecției sociale;
- domnul Ilie Sârbu, ministrul agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale;
- domnul Ion Bazac, ministrul sănătății;
- domnul Nicolae Nemirschi, ministrul mediului;
- domnul Constantin Niță, ministrul întreprinderilor mici și mijlocii, comerțului și mediului

de afaceri;

- domnul Victor –Viorel Ponta, ministrul pentru relația cu Parlamentul.

A fost emis Decretul nr.1360 din 1 octombrie 2009 pentru constatarea vacanței unor posturi de membru al Guvernului, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.649 din 1 octombrie 2009. Prin decretele nr.1.361 din 1 octombrie 2009, nr.1.362 din 1 octombrie 2009, nr.1.363 din 1 octombrie 2009, nr.1.364 din 1 octombrie 2009, nr.1.365 din 1 octombrie 2009, nr.1.366 din 1 octombrie 2009, nr.1.367 din 1 octombrie 2009 și Decretul nr.1.368 din 1 octombrie 2009, toate publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.649 din 1 octombrie 2009, Președintele României a dispus desemnarea primului – ministru și a următorilor miniștri în funcție, membri ai Partidului Democrat Liberal (cu excepția domnului Cătălin Marian Predoiu), ca miniștri interimari:

- domnul Emil Boc, prim-ministru al Guvernului României, ca ministru interimar al educației, cercetării și inovării;
- domnul Gabriel Sandu, ministrul comunicațiilor și societății informaționale, ca ministru interimar al întreprinderilor mici și mijlocii, comerțului și mediului de afaceri;
- domnul Gheorghe Pogea, ministrul finanțelor publice, ca ministru interimar al muncii, familiei și protecției sociale;
- doamna Elena Gabriela Udrea, ministrul turismului, ca ministru interimar al mediului;
- domnul Radu Mircea Berceanu, ministrul transporturilor și infrastructurii, ca ministru interimar al agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale.
- domnul Cătălin Marian Predoiu, ministrul justiției și libertăților cetățenești, ca ministru interimar al afacerilor externe;
- domnul Adrieian Videanu, ministrul economiei, ca ministru interimar al sănătății;
- doamna Sorina Luminița Plăcintă, ministrul tineretului și sportului, ca ministru interimar pentru relația cu Parlamentul.

Curtea constată că prin decretele Președintelui României anterior menționate **nu au fost numiți miniștri titulari pe funcțiile rămase vacante, ci au fost desemnați miniștri din cadrul aceluiași cabinet pentru a se asigura interimatul funcției până la numirea noilor miniștri**, în cadrul termenului de 45 de zile, prevăzut de art.107 alin.(4) din Legea fundamentală.

Potrivit art.107 alin.(3) și (4) din Constituție „(3) *Dacă primul-ministru se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106, cu excepția revocării, sau este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, Președintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca*

prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile primului-ministru, până la formarea noului Guvern. Interimatul, pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor, încetează dacă primul-ministru își reia activitatea în Guvern.

(4) Prevederile alineatului (3) se aplică în mod corespunzător și celorlalți membri ai Guvernului, la propunerea primului-ministru, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile.”

În același sens sunt și dispozițiile art.9 din Legea nr.90/2001, potrivit căroră: „Art.9. - (1) **Dacă primul-ministru se află în una dintre situațiile prevăzute la art.5 sau este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, Președintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile primului- ministru, până la formarea noului Guvern. Interimatul pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor, încetează dacă primul-ministru își reia activitatea în Guvern în cel mult 45 de zile.**

(2) Prevederile alin.(1) se aplică în mod corespunzător și celorlalți membri ai Guvernului, la propunerea primului-ministru, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile.

(3) În situațiile prevăzute la alin.(2), înăuntrul termenului de 45 de zile, primul-ministru va iniția procedurile prevăzute de lege pentru numirea unui alt membru al Guvernului.”

Interimatul reprezintă situația în care o persoană îndeplinește, în condițiile stabilite de lege, pe o perioadă determinată, atribuțiile unei alte persoane ce ocupă o demnitate sau o funcție publică. Interimatul funcției de ministru se referă la situația în care conducerea unui minister este exercitată, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile, de un alt membru al Guvernului decât ministrul titular, a cărui funcție a încetat în condițiile art.106 din Constituție sau care este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile. Având în vedere rolul miniștrilor care, potrivit art.46 din Legea nr.90/2001, exercită conducerea ministerelor și le reprezintă *“în raporturile cu celelalte autorități publice, cu persoanele juridice și fizice din țară și din străinătate, precum și în justiție”*, ceea ce impune continuitate în activitatea acestora, instituția interimatului oferă soluția constituțională pentru păstrarea acestei continuități, până la propunerea de către primul – ministru a unor înlocuitori pentru exercitarea funcțiilor de ministru devenite vacante. Această procedură este compatibilă cu mandatul acordat de Parlament prin votul de investitură, fiind menită să asigure buna funcționare a Guvernului, în vederea realizării atribuțiilor acestuia.

Potrivit susținerilor cuprinse în sesizare, întrucât art.85 alin.(3) din Constituție nu distinge după cum este vorba de numirea unor miniștri titulari sau interimari, acesta s-ar aplica în ambele situații, cu consecința numirii – atât a noilor membri ai Guvernului, cât și a miniștrilor interimari - pe baza aprobării Parlamentului, acordată la propunerea primului – ministru, în cazul în care au loc schimbări în structura sau compoziția politică a Guvernului.

Curtea constată că nu poate fi primită această interpretare a dispozițiilor art.85 alin.(3) din Constituție. Norma constituțională nu distinge în sensul menționat în sesizare, întrucât ipoteza aplicării acesteia este foarte clar definită de legiuitorul constituant, ceea ce exclude necesitatea realizării vreunei distincții. Astfel, art.85 alin.(3) din Constituție se aplică în situația *“remanierii guvernamentale.”* Or, interimatul se asigură întotdeauna de către un membru al Guvernului, și nu de către o persoană aflată în afara listei aprobate de Parlament prin acordarea votului de investitură, iar desemnarea ministrului interimar se face pe o perioadă de timp limitată chiar prin textul constituțional - cel mult 45 de zile. Prin desemnarea unui sau unor miniștri interimari nu are loc o remaniere guvernamentală, de esența acesteia fiind, așa cum s-a arătat, înlocuirea unor membri ai Guvernului cu persoane care nu se află pe lista aprobată de Parlament la investitură. Eventualele schimbări în structura sau compoziția politică a Guvernului, la care se referă același text constituțional, pot fi analizate în cazul și în legătură cu remanierea guvernamentală, iar nu cu privire la o perioadă tranzitorie, în care funcționarea Guvernului este asigurată de miniștri rămași în funcție, până la numirea unor noi membri titulari în funcțiile de ministru. De altfel, interpretarea în sensul că și în cazul desemnării unuia sau a mai multor membri ai Guvernului ca miniștri interimari aceștia ar trebui supuși verificării și aprobării de către Parlament lipsește de eficiență instituția interimatului și ar conduce la blocaje instituționale, cu consecințe negative asupra funcționării întregului Guvern și asupra realizării programului acestuia aprobat de Parlament.

De asemenea, nu poate fi primită susținerea potrivit căreia nerespectarea procedurii impuse de art.85 alin.(3) din Constituție în cazul desemnării miniștrilor interimari ar crea un regim discriminatoriu între candidații la funcția de ministru *“în sensul că numai unii dintre aceștia ar trebui supuși verificărilor și, apoi, aprobării Parlamentului.”* Aceasta, întrucât miniștrii interimari nu sunt *“candidați la funcția de ministru”*, ci miniștri în funcție, care exercită

pe o perioadă de cel mult 45 de zile și atribuțiile altui membru al Guvernului care “se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106” sau “este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile.” Termenul de cel mult 45 de zile a fost instituit de legiuitorul constituant tocmai pentru a permite realizarea procedurilor legate de numirea noului sau noilor miniștri, în legătură cu aceste proceduri fiind incidente dispozițiile art.85 din Constituție.

În plus, și în această componentă provizorie, până la numirea noului sau noilor miniștri, Guvernul răspunde politic în fața Parlamentului, în conformitate cu dispozițiile art.109 din Constituție, potrivit cărora “*Guvernul răspunde politic numai în fața Parlamentului pentru întreaga sa activitate. Fiecare membru al Guvernului răspunde politic solidar cu ceilalți membri pentru activitatea Guvernului și pentru actele acestuia [...]*”, iar cât timp încrederea acordată Guvernului nu a fost retrasă, nu există teme constituționale pentru ca aceiași membri ai Guvernului aflați pe lista inițială aprobată de Parlament la investitură să fie din nou supuși aprobării Parlamentului. În plus, dacă apreciază că Guvernul nu își poate realiza funcțiile constituționale sau programul politic în componența sa provizorie, Parlamentul, în exercitarea funcției sale de control, poate să retragă Guvernului încrederea acordată, prin promovarea și adoptarea unei moțiuni de cenzură, în condițiile art.113 sau art.114 din Constituție.

În concluzie, Curtea reține că dispozițiile art.85 alin.(3) din Constituție nu sunt aplicabile în cazul desemnării miniștrilor interimari, ci numai în cazul numirii de noi membri ai Guvernului. Această concluzie rezultă atât din interpretarea literală a textelor constituționale de referință [art.85 din Constituție se referă la *numirea Guvernului*, pe când art.107 alin.(3) și (4) din Constituție se referă la *desemnarea* altor membri ai Guvernului ca miniștri interimari], cât și din interpretarea sistematică a dispozițiilor constituționale cuprinse în art.85 – *Numirea Guvernului*, art.103 – *Investitura*, art.104 – *Jurământul de credință*, art.106 – *Încetarea funcției de membru al Guvernului*, art.107 – *Primul – ministru* și art.109 – *Răspunderea membrilor Guvernului*. Numirea miniștrilor în caz de remaniere guvernamentală reprezintă o instituție constituțională distinctă, cu o reglementare constituțională distinctă de aceea a desemnării miniștrilor interimari.

Întrucât desemnarea miniștrilor interimari, reglementată de dispozițiile art.107 din Constituție, nu presupune exercitarea competenței Parlamentului la care face referire art.85 alin.(3) din Legea fundamentală, nu se poate susține încălcarea de către Președintele României a acestei competențe sau a “procedurii prealabile” impuse de același text constituțional.

Astfel fiind, Curtea constată că nu există conflict juridic de natură constituțională între Parlament și Președintele României, în legătură cu emiterea decretelor Președintelui României de desemnare a unor miniștri interimari menționate în cererea adresată Curții, respectiv decretelor nr.1.361 din 1 octombrie 2009, nr.1.362 din 1 octombrie 2009, nr.1.363 din 1 octombrie 2009, nr.1.364 din 1 octombrie 2009, nr.1.365 din 1 octombrie 2009, nr.1.366 din 1 octombrie 2009, nr.1.367 din 1 octombrie 2009 și nr.1.368 din 1 octombrie 2009, toate publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.649 din 1 octombrie 2009.

Curtea s-a pronunțat în limitele sesizării, în conformitate cu dispozițiile art.10 și art.34 alin.(2) din Legea nr.47/1992, care nu permit extinderea cadrului procesual cu privire la alte *autorități publice*, nici cu privire la alte *texte legale* decât cele precizate în cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională.

Având în vedere considerentele expuse în prezenta decizie, dispozițiile art.146 lit.e) din Constituție, precum și prevederile art.11 alin.(1) lit.A.e), art.34 și art.35 din Legea nr.47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Constată că nu există un conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României și Președintele României în legătură cu emiterea de către Președintele României a decretelor de desemnare a unor miniștri interimari menționate în sesizare.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Parlamentului României și Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Deliberarea a avut loc la data de 18 noiembrie 2009 și la aceasta au participat: Ioan Vida, președinte, Nicolae Cochinescu, Aspazia Cojocaru, Acsinte Gaspar, Petre Lăzăroi, Ion Predescu, Puskás Valentin Zoltán, Tudorel Toader și Augustin Zegrean, judecători.